

Kiihdyttämön ja KEINON hyvät julkisten hankintojen esimerkit kunnille

Kuntien keinot hiilineutraaliin kiertotalouteen

Helsinki 23.5.2019

Jarmo Linjama

SYKE, Kulutuksen ja tuotannon keskus

Kiertotalouskiihdyttämön taustaa

- Vähähiilisyys ja kiertotalous saatava kiinteäksi osaksi kaikkiin hankintoihin ja investointeihin
- Kunnissa pulaa ajasta, rahasta, tiedosta...

Toisaalta

- Julkiset hankinnat Suomessa 35 miljardia €/v
- Kuntien osuus n. 20 miljardia euroa
- Rakentamisen osuus Suomessa n. 7 miljardia €/v

**Ostaja on
avainasemassa!**

Liikkeelle Sitran rahoituksella

- 2018 etsittiin kunnista käynnistymässä olevia hankintoja, jotka voitaisiin toteuttaa kestävyysperiaatteiden mukaisesti
- Arvioitiin ehdotusten vähähiilisyys- ja kiertotalousmahdollisuuksia, vaikuttavuutta ja skaalautuvuutta
- Valittiin mukaan 10 hanketta

Kiihdyttämön toiminta

- Kärkiteemat rakentaminen, liikkuminen ja ruokapalvelut
- Kiihdyttää ja sparraa kuntien vähähiilisyys- ja kiertotaloushankintoja
- Tarjottu apua
  - Hankinnan suunnitteluun ja läpivientiin
  - Markkinavuoropuheluihin ja työpajoihin
  - Rahoitusvaihtoehtojen kartoittamiseen
  - **Ympäristö- ja kustannushyötyjen arvioimiseen**

Kiertotalouskiihdyttämö

1. Kuntien hankinta- ja investointitarpeiden kartoitus

2. Hankinnan valmistelun sparraus

3. Hankinnan kilpailutuksen tuki ja rahoitusneuvonta

4. Vuorovaikutus ja viestintä

Sitä saa mitä tilaa!

Kohteet

- Sivistys- ja hyvinvointikeskus, Uusikaupunki
- Uusi uimahalli, Iisalmi
- Pohjois-Porin kouluhanke, Pori
- Kuikkalammen päiväkotikoulu, Kuopio
- Maaseutualueen lähipalvelukeskus, Kuopio
- Uusi kirkko, Ylivieska
- Ruokapalvelujen kehittäminen, Turku
- Kiertotalouskortteli, Vaasa
- Yhteiskäyttöautojen hankinta, Jyväskylä
- Sähkö- ja kaasuautojen yhteishankinta
- Sähköautojen latauspisteiden yhteishankinta

Pitkäikäinen kirkkorakennus - Ylivieska

- Huomioitu erityisesti:
  - Rakennusmateriaalien ekologisuus ja lämmitysvaihtoehdot
  - Turvallinen ja terveellinen
  - Kestää aikaa ja säitä
  - Elinkaarikustannukset
  - Todellinen tilantarve
  - Monikäyttöinen ja toiminnallinen rakennus, joka palvelee monia erilaisia käyttäjäryhmiä

Kohde: Uudisrakennus
Investoinnin suuruus (arvio):
10 milj. €
Ajankohta: Suunnittelu alkaa
2018, valmis 2020

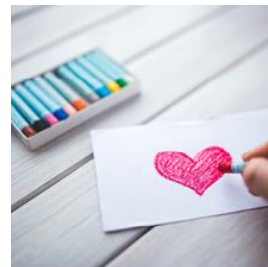
Esimerkki allianssimallista: Ylivieskan ekologinen kirkko

- Kaikki sitoutuvat yhdessä määritettäviin kestävyystavoitteisiin
    - Tilaaja (seurakunta), rakennuttaja, suunnitteluryhmä, arkkitehti, rakentajat, rakennuttajakonsultti...
    - Yhteinen organisaatio
    - Yhteiset riskit ja tavoitteet
    - Yhteinen etu
- => Yhteinen toteutus
- Asiantuntijat työskentelevät yhdessä, informaatio on avointa

Sivistys- ja hyvinvointikeskus - Uusikaupunki

- Uusiutuvaa energiaa
- Monikäyttöinen rakennus
- Muuntojoustava
- Korkea käyttöaste
- Energiatehokkuusluokka A
- Urheilutilojen ja uimahallin hukkalämmön hyödyntäminen
- Saavutettavuus
- Hiiltä sitovat rakenteet

Monikäyttöinen,
muuntojoustava
ja tilatehokas

2020-luvun
olohuone
kaupunkilaisille

Energiatehokas uimahalli - Iisalmi

- Energiatehokkuus, uusiutuvan energian käyttö
- Maalämpö ja aurinkoenergiaa
- Lämmön talteenotto vedestä ja ilmasta
- Huuhteluveden palauttaminen kiertoon vedenpuhdistusjärjestelmän avulla
- Vanhan uimahallin purku kiertotalouden periaatteet huomioiden

Toiminnallinen,
taloudellinen
ja ympäristö-
ystävällinen

Energiatehokasta
polskuttelua
vauvasta vaariin

Vähähiilinen koulu ja lähipalvelukeskus - Kuopio

- Kolme huonokuntoista koulua puretaan
- Hirsirakenteinen uusi koulu
- Maalämpö + aurinkopaneeleita
- Samaan rakennukseen runsaasti toimintoja (koulu, esikoulu, päiväkoti, nuorisopalvelut, kansalaisopisto, urheiluseurat, asukasyhdistys, vanhempainyhdistys...)
- Yhteiskäyttö, iltakäyttö, muuntojoustavuus

Hirsirakennus
lämpiää
maalämmöllä

Kohtaamispaikka
kaikenikäisille
asukkaille

Oppaita vähähiilisiin hankintoihin

- YM:n oppaat:
  - Hankintalain ja tulevien rakennusmääräysten vaatimukset
  - Kriteereitä vähähiilisen rakennuksen hankintaan
- Puuinfon opas puun käytön lisäämiseksi julkisissa hankinnoissa

Kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen verkostomainen osaamiskeskus KEINO

- Pää tavoitteet 2018-2021
  - Lisätä ja edistää kestäviä ja innovatiivisia hankintoja
  - Edistää julkisen hankinnan tunnistamista ja aktiivista käyttöä johtamisen välineenä
  - Auttaa hankintayksiköitä jakamaan avoimesti tietoa omista kokemuksistaan ja oppimaan toisiltaan
- Mukana kattava joukko kestävien hankintojen asiantuntijoita

BUSINESS
FINLAND

HANSEL

Kunta
hankinnat

Kuntaliitto
Kommunförbundet

Motiva

SITRA

SYKE

VTT

Painopistealueet

KEINOn toiminta painottuu seuraaviin kokonaisuuksiin:

- Julkisten hankintojen **strateginen johtaminen**
- Julkisten hankintojen **vaikuttavuuden mittaaminen ja todentaminen**
- Vahvat ja vaikuttavat **hankintojen kehittäjäryhmät**
- Julkisten hankintojen **edelläkävijäyhteistyö** (Green Deal -sopimus)
- Alueellinen yhteistyö ja –tuki: **Alueelliset muutosagentit**
- **Osaamisen kehittäminen ja neuvonta**
- **Kansainvälisyys ja yhteistyö**

Aurinkovoimaloita kuntaorganisaatioille

- Yhteishankinnan käynnistäjä SYKE, toteuttaja KL-Kuntahankinnat
- Helppo ja kustannustehokas tapa vähentää CO₂-päästöjä

Olympiastadionin istuinurakka – Helsinki

- Pitkäikäisyys, sopivuus arkkitehtuuriin ja alkuperäisiin kiinnikkeisiin, Museoviraston määräykset, paloturvallisuus, ekologisuus...
- Teräs-/puukomposiittirakenteiset kiertotalouden mukaiset istuimet
- Hyödynnetään teollisuuden hukkapaloja
- Prosessilämpö tehtaan lämmittämiseen
- Teräs osin kierrätettyä

Joutsenmerkitty päiväkotikoti - Hyvinkää

- Terveellinen, turvallinen ja ympäristöystävällinen päiväkotikoti
- Joutsen-merkin kriteereillä saatiin vertailukelpoisia tarjouksia
- Turvallisia materiaaleja ja haitattomia kemikaaleja
- Purettavissa ja koottavissa uudelleen
- Alhainen energiatehokkuusluku
- Tukee HINKU-kunta Hyvinkään päästövähennystavoitteita

Sähköistetty joukkoliikenne - Turku

- Kuusi sähköbussia
- Sähkö korvaa 2,5 miljoonaa litraa dieselöljyä 10 vuoden aikana
- Myös oheispäästöt vähenevät
- Meluhaitta pienenee
- Keväällä 2019 takana miljoona kilometriä ja 800 tonnin päästövähennykset

KEINO jatkaa Kiihdyttämön työtä

- Henkilökohtaista neuvontaa palvelu@hankintakeino.fi
- www.hankintakeino.fi

Kiitokset!

jarmo.linjama@ymparisto.fi

